

Sänkt alkoholskatt för öl från oberoende småbryggerier

Promemorians huvudsakliga innehåll

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna (Tidöavtalet) redovisas ett antal reformambitioner på skatteområdet som ska förverkligas under mandatperioden. Tidpunkten för när de olika reformerna ska genomföras är beroende av kommande bedömningar av det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet. När regeringen tillträdde inleddes arbetet med de olika reformerna. Därutöver har ett antal andra skattefrågor aktualiserats på olika politiska områden.

Inför budgetpropositionen för 2025 är det angeläget att skatteförslagen kan förberedas genom remittering. För att möjliggöra en samlad behandling av skatteförslag med budgeteffekter remitteras därför denna promemoria från Finansdepartementet. Om de skatteåtgärder som nu remitteras kommer att presenteras i budgetpropositionen för 2025, och i vilken omfattning och med vilken dimensionering, blir beroende av det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet samt de överläggningar som förs i det slutliga arbetet med budgetpropositionen.

I denna promemoria finns förslag om nedsatt alkoholskatt för öl från oberoende småbryggerier. Det föreslås att nedsättningen ska omfatta öl producerad av producenter vars årsproduktion uppgår till som mest 3 miljoner liter öl. Med årsproduktion avses produktionen av den aktuella drycken under föregående kalenderår. Producenterna som omfattas av nedsättning delas in i fem olika kategorier utifrån sin årsproduktion. Öl från producenter i kategorin med lägst produktion ges skattenedsättning med 50 procent. Nedsättningen minskar sedan stegvis med 10 procentenheter per kategori.

Nedsättningen föreslås enbart gälla öl från producenter som är juridiskt och ekonomiskt oberoende från andra ölproducenter och dessutom inte tillverkar på licens. Det krävs även att producenten använder lokaler som är fysiskt skilda från andra ölproducenter. Om två eller fler småbryggerier samarbetar räknas de som ett enda oberoende småbryggeri, så länge inte deras totala produktion överstiger 3 miljoner liter.

En enskild ska ha rätt att ur beskattningsdatabasen få ut uppgifter huruvida en producent av öl är ett oberoende småbryggeri och i sådana fall producentens årsproduktion såvida det inte av särskild anledning kan antas att den som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. Skatteverket ges möjlighet att förelägga den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri att inkomma med uppgifter om huruvida den är ett oberoende småbryggeri och i så fall vilken årsproduktion den har. Skatteverket får revidera den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri i syfte att kontrollera uppgifterna i en skattedeklaration.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Innehållsförteckning

Promemorians huvudsakliga innehåll	2
1 Lagtext	4
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt	4
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	7
1.3 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	9
2 Bakgrund och gällande rätt	11
3 Sänkt alkoholskatt för små ölproducenter	12
3.1 Skattenedsättning på öl från småbryggerier	12
3.2 Hur stora producenter omfattas?.....	13
3.3 Utformningen av nedsättningen.....	14
3.4 Krav för att omfattas av nedsättning.....	15
3.5 Skatteverkets hantering	17
3.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	20
4 Konsekvensanalys	20
4.1 Syfte, alternativa lösningar och förslagets förenlighet med EU-rätten.....	21
4.2 Offentligfinansiella effekter	21
4.3 Effekter för företagen	22
Vilka företag som berörs	22
Effekter på administrativa kostnader	23
Ekonomiska effekter.....	24
Effekter på konkurrens	24
4.4 Effekter för sysselsättning	26
4.5 Effekter för Skatteverket och allmänna förvaltningsdomstolar.....	27
4.6 Effekter för enskilda och för ekonomisk jämställdhet	27
4.7 Effekter på folkhälsa och oregistrerad införsel.....	28
4.8 Övriga effekter	28
5 Författningskommentar	29
5.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt	29
5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	32
5.3 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	33

1 Lagtext

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:156) om alkoholskatt dels att 2 kap. 4 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 1 kap. 13, 14 och 15 §§ och 2 kap. 2 a §, och närmast före 1 kap. 13 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Särskilda definitioner för oberoende småbryggerier

13 § Med oberoende småbryggeri avses i denna lag en producent av öl

1. som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av öl,

2. som använder lokaler som är fysiskt skilda från lokaler som används av andra producenter av öl,

3. som inte producerar på licens, och

4. vars årsproduktion av öl inte överstiger 3 000 000 liter per år.

14 § Med årsproduktion avses i denna lag den volym som har producerats under kalenderåret före det år då

1. skattskyldigheten inträder,

2. det ska bedömas om villkoret i 13 § 4 är uppfyllt, eller

3. det av andra skäl behöver göras en bedömning av årsproduktionen.

15 § Om två eller flera producenter som var och en uppfyller kraven i 13 § samarbetar med varandra och enbart på grund av detta samarbete inte uppfyller kraven i 13 § 1–3 anses de ändå vara oberoende småbryggerier om deras

sammanlagda årsproduktion av öl inte överstiger 3 000 000 liter per år. I så fall ska årsproduktionen för var och en av dem anses uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av öl.

2 kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om

- skatt på öl (2 §),
- skatt på vin (3 §),
- skatt på andra jästa drycker (4 §),
- skatt på mellanklassprodukter (5 §),
- skatt på etylalkohol (6 §),
- undantag från skatteplikt för vissa varor (7–9 §§), och
- undantag från skatteplikt i vissa situationer (10–16 §§).

2 a § För öl som har producerats av ett oberoende småbryggeri tas skatt i stället ut per liter med

– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 500 000 liter eller mindre,

– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 500 000 liter, men inte 750 000 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 750 000 liter, men inte 1 000 000 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 1 000 000 liter, men inte 2 000 000 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 2 000 000 liter, men inte 3 000 000 liter.

4 §¹

Skatt på andra jästa drycker tas ut per liter för

- drycker med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 4,5 volymprocent med 10,38 kronor,
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 4,5 men inte 7 volymprocent med 15,34 kronor,
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 7 men inte 8,5 volymprocent med 21,12 kronor, och

¹ Senaste lydelse 2022:1793.

– drycker med en alkoholhalt som överstiger 8,5 men inte 15 volymprocent med 29,58 kronor.

För andra jästa drycker med en alkoholhalt på högst 2,25 volymprocent tas skatt ut med 0 kronor.

Med andra jästa drycker avses varor som hänförs till KN-nr 2206 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 2 § och drycker som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 3 §, om

Med andra jästa drycker avses varor som hänförs till KN-nr 2206 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 2 *eller 2 a* § och drycker som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 3 §, om

1. alkoholhalten överstiger 1,2 men inte 10 volymprocent, eller
2. alkoholhalten överstiger 10 men inte 15 volymprocent och alkoholhalten uteslutande har uppkommit genom jäsning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
  2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänförs till tiden före ikraftträdandet.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet² ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §³

Från databasen får nedan angivna uppgifter lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Uppgifter får lämnas ut om

1. namn och personnummer,
2. organisationsnummer, namn, företagsnamn och juridisk form samt i fråga om handelsbolag och andra juridiska personer sådana uppgifter om huvudkontor och säte som avses i 67 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244),

3. registrering enligt skatteförfarandelagen samt särskilt registrerings- eller redovisningsnummer,

4. på vilket sätt den preliminära skatten ska betalas för en fysisk person,

5. registrering av skyldighet att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter,

6. slag av näringsverksamhet,

7. beslut om likvidation, förenklad avveckling eller konkurs,

8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi eller lagen (2022:156) om alkoholskatt och i sådana fall från vilken tidpunkt,

9. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt och i sådana fall från vilken tidpunkt, *och*

10. huruvida en distansförsäljare enligt 10 kap. lagen om tobaksskatt har ställt säkerhet för skatten på de varor som sänds från det andra EU-landet.

9. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt och i sådana fall från vilken tidpunkt,

10. huruvida en distansförsäljare enligt 10 kap. lagen om tobaksskatt har ställt säkerhet för skatten på de varor som sänds från det andra EU-landet, *och*

11. huruvida en producent av öl är ett oberoende småbryggeri enligt lagen om alkoholskatt och i sådana fall producentens årsproduktion.

² Senaste lydelse av författningens rubrik 2003:670.

³ Senaste lydelse 2022:169.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

1.3 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)
dels att 41 kap. 3 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 37 kap. 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap.

10 a §

Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt att lämna uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende småbryggeri eller dess årsproduktion.

Lydelse enligt SFS 2023:804

Föreslagen lydelse

41 kap.

3 §

Revision får göras hos

1. den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078),
2. någon annan juridisk person än ett dödsbo,
3. den som har anmält sig för registrering,
4. den som har ansökt om eller är godkänd för F-skatt,
5. sådant ombud för en beskattningsbar person som inte är etablerad i Sverige och som avses i 6 kap. 2 §,
6. den som har ansökt om godkännande som upplagshavare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen (2022:156) om alkoholskatt,
7. den som har ansökt om godkännande som registrerad varumottagare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,
8. den som har ansökt om godkännande som skattebefriad förbrukare enligt lagen om skatt på energi eller lagen om alkoholskatt,
9. den som har ansökt om godkännande som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,
10. den som har ansökt om godkännande som lagerhållare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter eller lagen om tobaksskatt,
11. den som har ansökt om godkännande som registrerad mottagare eller registrerad EU-handlare enligt lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik,

12. den som har ansökt om godkännande som registrerad distansförsäljare av tuggtobak och övrig tobak enligt lagen om tobaksskatt,

13. den som har ansökt om godkännande för särskild hantering av proviantering till havs enligt 8 kap. 4 § lagen om skatt på energi, och

14. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig plattformoperatör enligt 2 kap. 2 eller 3 § lagen (2022:1681) om plattformoperatörers inhämtande av vissa uppgifter på skatteområdet och hos den som åtagit sig att genomföra de åtgärder för kundkännedom som anges i 6 kap. samma lag för en rapporteringsskyldig plattformoperatörs räkning.

13. den som har ansökt om godkännande för särskild hantering av proviantering till havs enligt 8 kap. 4 § lagen om skatt på energi,

14. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig plattformoperatör enligt 2 kap. 2 eller 3 § lagen (2022:1681) om plattformoperatörers inhämtande av vissa uppgifter på skatteområdet och hos den som åtagit sig att genomföra de åtgärder för kundkännedom som anges i 6 kap. samma lag för en rapporteringsskyldig plattformoperatörs räkning, och

15. den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
  2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

2 Bakgrund och gällande rätt

Beskattningen av alkohol är delvis harmoniserad inom EU. Reglerna på EU-nivå är uppdelade på flera olika direktiv, bl.a. rådets direktiv 92/83/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker, nedan kallat alkoholskattedirektivet. I direktivet finns regler om att medlemsstaterna får välja att tillämpa nedsatta skattesatser på drycker producerade av små, oberoende producenter. För öl och etylalkohol har reglerna funnits under lång tid och för övriga drycker infördes de 2022. De nedsatta skattesatserna får inte understiga 50 procent av standardskatten och får inte tillämpas på företag vars årsproduktion överstiger vissa nivåer – 20 miljoner liter för öl, 100 000 liter för vin, 1,5 miljoner liter för andra jästa drycker (exempelvis cider) och 25 000 liter för mellanklassprodukter (exempelvis portvin). För etylalkohol (sprit) är nivån 1 000 liter ren alkohol per år. När det gäller andra jästa drycker får de nedsatta skattesatserna enbart tillämpas på drycker som uppfyller vissa krav på ingredienser och produktionssätt. För att en producent ska anses vara oberoende krävs att den är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av samma sort alkoholvara och att den inte producerar på licens. För producenter av andra alkoholvaror än etylalkohol finns även ett krav att den använder lokaler som är fysiskt skilda från andra sådana producenters. För andra alkoholvaror än etylalkohol får medlemsstaterna tillåta att två eller fler småproducenter som samarbetar med varandra räknas som en oberoende liten producent, så länge inte deras totala produktion överstiger maxnivåerna.

Inom de ramar som anges i direktivet är medlemsstaterna fria att bestämma nivåerna för nedsättning. De måste dock tillämpas lika för alla producenter av en viss sorts alkoholvara, oavsett var producenten är etablerad. Om exempelvis öl från ett oberoende svenskt bryggeri ges en viss nedsättning måste även öl från oberoende utländska bryggerier av samma storlek ges samma nedsättning. Generellt gäller även att nedsättningen måste tillämpas lika för olika drycker inom en viss kategori av alkoholvaror. Om exempelvis en medlemsstat väljer att tillämpa en nedsatt skatt för whisky, måste motsvarande nedsättning även tillämpas för gin, rom, vodka och andra typer av etylalkohol. För andra jästa drycker är det dock möjligt att begränsa nedsättningen till vissa typer av drycker.

Om en medlemsstat väljer att tillämpa nedsatt skatt kopplas nedsättningen till dryckerna, oavsett vem som blir skattskyldig för dem. För en alkoholvara som tillverkas utanför ett skatteupplag (se nedan) blir normalt tillverkaren skattskyldig. För en alkoholvara som har tillverkats i ett annat land och sedan fraktas till Sverige beror skattskyldigheten på förhållandet mellan avsändaren och mottagaren, men det är normalt säljaren, mottagaren eller den som deklarerar tull som blir skattskyldig för skatt i Sverige. I praktiken sker dock nästan all yrkesmässig tillverkning, införsel och import inom det s.k. uppskovssystemet. I det kan vissa godkända aktörer, kallade upplagshavare, utan skatt tillverka och flytta alkoholvaror mellan vissa godkända platser, kallade skatteupplag, enligt ett särskilt förfarande. Varorna förblir obeskattade tills de lämnar

uppskovsförfarandet, vilket normalt sker genom att varorna tas ut ur ett skatteupplag utan att flyttas till ett annat skatteupplag eller vissa särskilt angivna platser. Om exempelvis ett litet oberoende ölbryggeri som är godkänt som upplagshavare tillverkar öl i ett skatteupplag inträder ingen skattskyldighet. Om bryggeriet säljer ölen till en partihandlare som också är godkänd som upplagshavare och flyttar ölen till dennes skatteupplag inträder inte heller någon skattskyldighet. Om partihandlaren sedan säljer ölen till en restaurang som inte är upplagshavare blir partihandlaren skattskyldig när ölen flyttas ur partihandlaren skatteupplag. Om Sverige skulle tillämpa nedsatt skatt för drycker från oberoende småproducenter skulle det i så fall bli partihandlaren som får nedsatt alkoholskatt.

3 Sänkt alkoholskatt för små ölproducenter

3.1 Skattenedsättning på öl från småbryggerier

<p>Promemorians förslag: Det införs ett system för nedsatt skatt på öl från småbryggerier.</p>

Skälen för förslaget: I Sverige ska det vara enkelt att starta och utveckla företag. Regeringen har angett att den under mandatperioden avser att genomföra flera reformer för att förbättra företagares villkor, med syfte att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 1.4). Som nämns i avsnitt 2 finns i alkoholskattedirektivet möjligheter att tillämpa nedsatt skatt för drycker producerade av oberoende småproducenter. För öl utnyttjar nästan alla andra medlemsstater i EU den möjligheten. Ett möjligt sätt att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för små ölproducenter är att utnyttja möjligheten till nedsatt skatt även i Sverige.

När skattesatser för alkohol bestäms måste alltid effekterna för folkhälsan beaktas. Den svenska alkoholskatten är i dag så långt som möjligt kopplad till alkoholhalten i en produkt. Högre alkoholhalt innebär större negativ påverkan på hälsan, vilket motiverar en högre skatt per liter. En skattenedsättning på grund av att en viss öl är producerad av en oberoende småproducent är emellertid inte kopplad till dryckens påverkan på hälsan. Sänkt skatt skapar ett utrymme för leverantören att sänka priset och ett lägre pris riskerar att öka konsumtionen. Det kan dock konstateras att små ölproducenter står för en mycket liten del av den totala alkoholförsäljningen i Sverige. Marknaden för försäljning av öl domineras generellt av några få, stora producenter eller producenter som ingår i stora koncerner. Exempelvis kommer ungefär nio tiondelar av all svensk öl som säljs på Systembolaget från något av de fem största svenska bryggerierna. Bland övriga bryggerier finns även flera med kopplingar till något av de fem största. För stora producenter uppkommer normalt stordriftsfördelar, vilket medför att kostnaden per producerad liter generellt blir lägre än för småproducenter. Öl från småproducenter befinner sig ofta i de övre prissegmenten, och en sänkt skatt bedöms inte påverka prisbildningen på

marknaden som helhet i någon större utsträckning. Det är därutöver svårt att bedöma i vilken mån en sänkt skatt skulle användas till att sänka priser. En sänkt skatt kan också, i den mån priserna inte justeras fullt ut, användas till att exempelvis utveckla verksamheten.

Det bedöms sammantaget som osannolikt att en skattenedsättning skulle resultera i en märkbart högre total konsumtion. Effekten på folkhälsan av en skattenedsättning för öl från oberoende småproducenter bedöms därmed kunna hållas mycket liten med rätt utformning av nedsättningen. Det föreslås därför att det införs ett system för nedsatt skatt på öl från småproducenter, i lagtexten benämnda småbryggerier.

Lagförslag

Förslaget innebär att det införs en ny paragraf, 2 a §, i 2 kap. lagen (2022:156) om alkoholskatt samt ändringar i 2 kap. 1 och 4 §§ samma lag.

3.2 Hur stora producenter omfattas?

Promemorians förslag: Skattenedsättningen ska omfatta öl producerad av producenter vars årsproduktion uppgår till som mest tre miljoner liter öl. Med årsproduktion avses produktionen av den aktuella drycken under föregående kalenderår.

Skälen för förslaget: När ett system för nedsatt skatt på öl från småproducenter ska utformas blir den första frågan hur stora producenter som ska omfattas av en nedsättning. Som nämnts i avsnitt 2 finns i alkoholskattedirektivet gränser för den maximala årsproduktion som en producent får ha om nedsatt skatt ska få tillämpas på dess drycker. För öl är nivån 20 miljoner liter per år, vilket är en relativt stor produktion. Eftersom syftet är att stötta små ölproducenter bör den maximala storleken för de ölproducenter som ska omfattas sättas lägre än 20 miljoner liter per år. Tre miljoner liter per år bedöms vara en lämplig nivå eftersom den utesluter storskalig industriell produktion samtidigt som den ger mindre bryggerier en viss möjlighet att växa utan att bli av med nedsättningen. Det föreslås därför att skattenedsättningen ska omfatta öl producerad av producenter vars årsproduktion uppgår till som mest tre miljoner liter öl.

Vad som avses med "årsproduktion" är inte närmare definierat i alkoholskattedirektivet. Regeringen har i förordningen (2021:1234) om intyg till oberoende små producenter av alkoholdrycker definierat begreppet som den volym som har producerats under kalenderåret före det år som intyget avser. Om en producent inte har haft någon produktion av den aktuella typen av alkoholhaltig dryck under kalenderåret före det år som intyget avser ska årsproduktion i stället enligt förordningen avse den volym som producenten uppskattar att den kommer att producera under det år som intyget avser. Dessa definitioner har delvis stöd i de förklarande anmärkningar som Europeiska kommissionen i december 2021 har publicerat angående gränserna för total årsproduktion tillämpliga på oberoende småproducenter av alkoholdrycker. Att använda produktionen under tidigare kalenderår bedöms vara en lämplig definition även avseende skattenedsättning. Den innebär att det i normalfallet finns en

fastställd årsproduktion att utgå ifrån när det ska bedömas om en produkt ska ges skattenedsättning och att det inte finns något behov att löpande justera nedsättningen under ett år på grund av varierande produktionsvolym. När det gäller nystartade producenter bedöms det inte finnas något behov av specialreglering. Med de gränser för nedsättning som föreslås i avsnitt 3.3 torde det vara mycket sällsynt att en nystartad producent under sitt första produktionsår producerar sådana volymer att något annat än 50 procents skattenedsättning blir aktuellt. 50 procents skattenedsättning blir även resultatet om det inte införs någon specialregel, eftersom den nystartade producentens årsproduktion föregående år kommer att vara noll. Det bedöms därför inte finnas något behov av att beräkna årsproduktionen i dessa fall utifrån en uppskattning. Det föreslås alltså att årsproduktion alltid ska avse produktionen av den aktuella drycken under föregående kalenderår.

Lagförslag

Förslaget innebär att det införs två nya paragrafer, 13 och 14 §§, i 1 kap. lagen (2022:156) om alkoholskatt.

3.3 Utformningen av nedsättningen

Promemorians förslag: Producenterna som omfattas av nedsättning ska delas in i fem olika kategorier utifrån sin årsproduktion. Öl från producenter i kategorin med lägst produktion ges skattenedsättning med 50 procent. Nedsättningen minskar sedan stegvis med 10 procentenheter per kategori.

Skälen för förslaget: Det finns flera möjliga utformningar av en nedsättning. Den enklaste är att alla producenter upp till den maximala storleken ges samma nedsättning. Fördelen med ett sådant system är att det är enkelt att tillämpa. En nackdel är att det inte tar hänsyn till skillnaderna i storlek mellan olika småproducenter. Förutsättningarna för ett bryggeri som producerar 200 000 liter öl skiljer sig exempelvis betydligt från ett bryggeri som producerar 2 miljoner liter öl. En annan nackdel är att det skapar en tröskeeffekt när en producent växer över maxnivån. Att gå från exempelvis 50 procents skatt på all öl som produceras till full skatt på all öl innebär att en producent kortsiktigt förlorar på att växa. Det riskerar även att skapa snedvridningar i konkurrensen eftersom producenter med relativt likvärdiga förutsättningar kan få stora skillnader i skattenivå, beroende på om deras produktion är precis över eller precis under gränsen. För att begränsa nackdelarna kan man i stället tänka sig ett system med flera olika nivåer av nedsättning, baserade på producentens årsproduktion. En större producent får då lägre skattenedsättning än en mindre. Ju fler nivåer systemet har, desto mer beaktas skillnaderna i storlek mellan olika producenter och desto mindre tröskeeffekter uppkommer. Men fler nivåer ökar också systemets komplexitet. Den mest extrema varianten av ett system med flera nivåer är ett där varje producent får en individuell skattesats, baserat på dess exakta årsproduktion uträknat med en eller flera matematiska formler. Ett sådant

system har förutsättningar för att i princip helt eliminera tröskeeffekterna av att växa. Det riskerar dock att bli mycket komplext och administrativt betungande, både för de skattskyldiga och Skatteverket. Systemet kräver information om producentens exakta årsproduktion på liternivå. Den skattskyldige, vilken kan vara någon annan än producenten själv, kan inte läsa av skattesatsen i en tabell utan måste räkna fram den utifrån de matematiska formler som bestämmer skattenivån. En felräkning eller avrundning medför att fel skatt betalas, vilket innebär en förhållandevis hög risk för omedvetna fel. Systemet innebär också att det inte är möjligt att avgöra vilken skattesats som är tillämplig innan den exakta årsproduktionen är fastställd, vilket försvårar planering.

Sammantaget bedöms ett system med enbart en nivå medföra för stora nackdelar. Ett system där skatten räknas ut baserat på den exakta årsproduktionen bedöms å andra sidan vara för administrativt betungande och ha för stor risk för fel. Det bedöms i stället vara lämpligt att införa ett system som ligger mellan de två varianterna. Fem olika nedsättningsnivåer bedöms mot den bakgrunden vara en lämplig utformning. Det håller nere nackdelar i form av tröskeeffekter samtidigt som det är relativt lättillämpat för både de skattskyldiga och Skatteverket. Det föreslås därför att producenterna som omfattas av nedsättning ska delas in i fem olika kategorier utifrån sin årsproduktion. Öl från producenter i kategorin med lägst produktion ges skattenedsättning med 50 procent, öl från producenter i den kategorin med näst lägst produktion ges skattenedsättning med 40 procent, och så vidare.

Lagförslag

Förslaget innebär att det införs en ny paragraf, 2 a §, i 2 kap. lagen (2022:156) om alkoholskatt.

3.4 Krav för att omfattas av nedsättning

Promemorians förslag: Nedsättningen gäller enbart öl från producenter som är juridiskt och ekonomiskt oberoende från andra producenter av öl och dessutom inte tillverkar på licens. Det krävs även att producenten använder lokaler som är fysiskt skilda från andra producenter av öl. Om två eller fler småbryggerier samarbetar räknas de som ett enda oberoende småbryggeri, så länge inte deras totala produktion 3 miljoner liter.

Skälen för förslaget: I alkoholskattedirektivet finns, som nämns i avsnitt 2, vissa begränsningar för i vilka fall nedsatt skatt får tillämpas. En sådan begränsning är att en nedsättning enbart får tillämpas på oberoende producenter. I direktivet definieras detta som att producenten måste vara juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av samma kategori alkoholdrycker och inte får tillverka på licens. För andra drycker än etylalkohol finns även ett krav på att producenten måste använda lokaler som är fysiskt skilda från andra producenter av samma kategori alkoholdrycker. Begränsningarna har tolkats av EU-domstolen i målen *Glückauf Brauerei GmbH*, C-83/08, *EU:C:2009:228* och *Brasserie*

Bouquet, C-285/14, EU:C:2015:353. Europeiska kommissionen har dessutom i september 2023 publicerat förklarande anmärkningar om tolkningen av dessa begränsningar. De senare är visserligen inte bindande för medlemsstaterna, men kan ändå användas som stöd vid tolkningen. Eftersom begränsningarna i direktivet är en förutsättning för att få tillämpa nedsatt skatt föreslås att nedsättningen enbart ska gälla öl från producenter som är juridiskt och ekonomiskt oberoende från andra producenter av öl och dessutom inte tillverkar på licens. Det föreslås även ett krav på att producenten använder lokaler som är fysiskt skilda från andra producenter av öl.

För att en producent ska vara juridiskt och ekonomiskt oberoende ställs krav på ledning och beslutsfattande, aktiekapital och rösträtt. När det gäller ledning och beslutsfattande får inte andra ölproducenter ha en rätt att tillsätta eller avsätta en majoritet av ledning eller styrelse. När det gäller aktiekapital får inte någon annan ölproducent, direkt eller indirekt, äga 50 procent eller mer av aktiekapitalet. Producenten får inte heller på något annat sätt vara ägd av samma person eller bolag som en annan ölproducent. När det gäller rösträtt får inte någon annan ölproducent kontrollera, direkt eller genom överenskommelse med andra, en majoritet av rösterna eller på annat sätt utöva dominerande inflytande. När det gäller att lokalerna måste vara fysiskt skilda från andra producenters avses de rum och utrymmen där teknisk utrustning för att producera drycken eller tappa upp den i något förvaringskärl förvaras. Det spelar ingen roll om lokalerna ägs eller hyrs. Om två producenter använder samma lokal, men under olika tidsperioder, hindrar inte det att de anses vara oberoende. Om exempelvis en producent använder en lokal under januari–juni och en annan producent använder samma lokal under september–november anses de två producenterna inte vara beroende av varandra. De får dock inte dela lokaler under samma tidsperiod. Samtliga dessa krav gäller enbart i förhållande till andra ölproducenter. Ett ölbryggeri kan alltså vara oberoende även om 60 procent av dess aktiekapital ägs av en vinproducent, men inte om 60 procent av aktiekapitalet ägs av ett eller flera ölbryggerier. På samma sätt kan ett ölbryggeri anses vara oberoende även om det delar lokaler med en ciderproducent.

Vidare krävs att producenten inte får tillverka på licens. För att anses vara oberoende får en producent inte utnyttja någon form av patent, varumärke eller tillverkningsprocess som ägs av någon annan. Bedömningen sker för varje alkoholsort för sig. Om en producent exempelvis tillverkar både öl och cider, och tillverkar cidern på licens, kan den anses vara ett oberoende småbryggeri om övriga krav är uppfyllda. Om en producent producerar öl på licens innebär det dock att all öl undantas från nedsatt skatt, och inte enbart den licensierade ölen. Om ett ölbryggeri exempelvis tillverkar 20 000 liter öl på licens och 80 000 liter öl utan licens undantas hela produktionen om 100 000 liter öl från nedsättning.

För andra alkoholvaror än etylalkohol finns i alkoholskattedirektivet en möjlighet för medlemsstaterna att tillåta att två eller fler småproducenter som samarbetar med varandra räknas som en oberoende liten producent, så länge inte deras totala produktion överstiger maxnivåerna. Det föreslås att det införs ett sådant system. Det innebär att ölen från två eller fler samarbetande småbryggerier får nedsatt skatt trots att producenterna är

beroende av varandra, så länge deras totala årsproduktion inte överskrider 3 miljoner liter. De får dock inte vara beroende av någon större ölproducent. Att de samarbetande producenterna ska räknas som en oberoende liten producent innebär att när det ska avgöras vilken skattenedsättning deras öl har rätt till anses årsproduktionen för samtliga samarbetande småbryggerier uppgå till deras sammanlagda årsproduktion. De hanteras emellertid separat i andra hänseenden. De deklarerar och betalar skatt var för sig. Det är enbart sådana samarbeten som innebär att producenterna anses beroende av varandra som omfattas av regeln. Om exempelvis två oberoende ölbryggerier delar en monter på en mässo påverkar inte det deras status som oberoende. Specialregeln behöver därför inte tillämpas och deras årsproduktion beräknas för varje producent för sig.

Ett exempel kan illustrera hur skatten beräknas för samarbetande producenter. A är ett oberoende ölbryggeri med en årsproduktion om 200 000 liter. B är ett oberoende ölbryggeri med en årsproduktion om 400 000 liter. A och B inleder ett samarbete som innebär att A får producera öl på licens från B. Detta skulle normalt innebära att inget av bryggerierna ansågs vara oberoende, men genom specialregeln för samarbete mellan småbryggerier kan deras öl ändå få nedsatt skatt. För att avgöra vilken nedsättning som blir aktuell anses dock årsproduktionen för både A och B vara 600 000 liter (200 000 + 400 000). All öl som produceras av A eller B får därför 40 procents skattenedsättning. Om B skulle börja dela lokaler med ölbryggeriet C, som har en årsproduktion om 15 000 000 liter, skulle det innebära att varken A, B eller C anses vara oberoende och specialregeln om samarbete mellan småbryggerier skulle inte vara tillämplig eftersom A, B och C:s totala årsproduktion överskrider 3 000 000 liter. Den öl som A, B eller C producerar får därför ingen skattenedsättning.

Lagförslag

Förslaget innebär att det införs två nya paragrafer, 13 och 15 §§, i 1 kap. lagen (2022:156) om alkoholskatt.

3.5 Skatteverkets hantering

Promemorians förslag: En enskild ska ha rätt att ur beskattningsdatabasen få ut uppgifter om huruvida en ölproducent är ett oberoende småbryggeri och i så fall producentens årsproduktion om det inte av särskild anledning kan antas att den som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. Skatteverket ska ges möjlighet att förelägga den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri att inkomma med uppgifter om huruvida den är ett oberoende småbryggeri och i så fall vilken årsproduktion den har. Skatteverket får revidera den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri i syfte att kontrollera uppgifterna i en skattedeclaration.

Promemorians bedömning: Registreringar som upplagshavare i Sverige bör kompletteras med uppgift om huruvida aktören är ett oberoende småbryggeri och i så fall vilken årsproduktion den har.

Skälen för förslaget och bedömningen: De föreslagna reglerna om nedsatt skatt för öl producerad av oberoende småbryggerier är utformade på så sätt att själva ölen får en lägre skattesats. Det är inte fråga om ett avdrag som den skattskyldige kan välja att göra eller ett frivilligt undantag som kan åberopas av den skattskyldige. Om en viss öl är producerad av ett oberoende småbryggeri gäller en annan skattesats än om den är producerad av en stor producent eller en producent som inte är oberoende. På samma sätt som gäller för exempelvis alkoholhalt är det i första hand upp till den skattskyldige att beakta detta då skatten ska deklarerars. Det är dock viktigt att Skatteverket vid behov kan kontrollera uppgifterna. Skatteverket behöver därför ha tillgång till uppgifter om oberoende småbryggerier och deras årsproduktion.

Enligt alkohollagen (2010:1622) får alkoholvaror, förutom tillverkning i hemmet för eget behov i vissa fall, tillverkas endast av den som har godkänts som upplagshavare eller skattebefriad förbrukare enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt. Den alkohol som tillverkas av skattebefriade förbrukare är normalt inte avsedd att hanteras på ett sätt som medför beskattning. I praktiken torde därför alla oberoende småbryggerier i Sverige vara upplagshavare. Uppgifter om upplagshavare registreras redan i dag av Skatteverket. Ett möjligt sätt för Skatteverket att få uppgifter om oberoende småbryggerier i Sverige skulle därför vara att komplettera registreringen av upplagshavare med uppgift om denne är ett oberoende småbryggeri och i så fall vilken årsproduktion den har. Sådana uppgifter skulle kunna lämnas i ansökan om att godkännas som upplagshavare och sedan, om upplagshavaren är ett oberoende småbryggeri, uppdateras varje år med den aktuella årsproduktionen. Eftersom utländska småbryggerier normalt inte är upplagshavare i Sverige skulle sådana producenter inte kunna omfattas av systemet. I teorin skulle Skatteverket kunna föra ett separat register över utländska småbryggerier. Det finns dock vissa praktiska problem med en sådan lösning. Det skulle inte vara möjligt att generellt hämta in uppgifter från utländska småbryggerier. I den mån Skatteverket får in uppgifterna från en tredje part (exempelvis en importör) uppkommer frågor om i vilken mån småbryggeriet ändå behöver kontaktas av Skatteverket för att informera om att uppgifterna registreras. Behovet av uppgifter om utländska småbryggerier är dock generellt lägre än avseende svenska småbryggerier. För småproducenter inom EU finns ett harmoniserat system med intyg, som syftar till att tillhandahålla just den information som behövs för att avgöra om varan är berättigad till nedsatt skatt för att den är producerad av en oberoende småproducent. För sådana producenter finns således relativt goda förutsättningar att göra en bedömning i det enskilda fallet. Av den totala försäljningen av öl i Sverige bedöms vidare en relativt liten del komma från utländska oberoende småbryggerier. Det förekommer även normalt ett begränsat antal olika varor från varje utländskt småbryggeri och de hanteras av ett begränsat antal skattskyldiga. Detta medför att fördelarna med ett register i förhållande till individuella uppgifter i det enskilda fallet är relativt små. För svenska oberoende småbryggerier är chansen större att flera olika varor från samma producent beskattas i Sverige och även att flera olika aktörer blir skattskyldiga för varorna. Det finns därför större vinster med att registrera uppgifter om årsproduktion.

Sammantaget bedöms det lämpligt att registreringar som upplagshavare i Sverige kompletteras med uppgift om aktören är ett oberoende småbryggeri och i så fall vilken årsproduktion den har. Enligt 2 kap. 3 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får bl.a. underlag för fastställande av skatter och avgifter behandlas i beskattningsdatabasen. Mer exakt vilka uppgifter som registreras regleras på förordnings- och föreskriftsnivå. Uppgifterna om en aktör är ett oberoende småbryggeri och i så fall vilken årsproduktion den har behövs för att fastställa korrekt skatt för producentens varor och utgör därmed underlag för fastställande av skatt. Komplettering av en registrering som upplagshavare med dessa uppgifter utgör dock inte någon form av godkännande som oberoende småbryggeri. Det innebär inte heller att Skatteverket på något sätt certifierar uppgifterna eller godtar att öl från den aktuella producenten är berättigad till nedsatt skatt. Det är enbart en registrering av att producenten anser sig uppfylla kraven och vilken årsproduktion producenten har angett. Prövningen av om öl från en viss producent ska få nedsatt skatt görs då skattskyldigheten prövas. Det bedöms därför inte finnas något behov av lagändring, utan reglering av registreringen kan ske på förordningsnivå. För utländska småbryggerier bedöms det inte behövas något särskilt register.

De föreslagna reglerna om nedsatt skatt innebär att den som blir skattskyldig för ölen behöver veta om den är producerad av ett oberoende småbryggeri och i så fall vilken årsproduktion producenten har. Utan dessa uppgifter är det inte möjligt att deklarerat korrekt skatt för ölen. Det innebär att andra än producenterna själva behöver veta vilka som är oberoende småbryggerier och vilken årsproduktion de har. Enligt 2 kap. 5 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet har enskilda i vissa fall rätt att ta del av de uppgifter som Skatteverket har registrerat i beskattningsdatabasen. Det föreslås att dessa regler kompletteras med en rätt att få ut uppgifter huruvida en ölproducent är ett oberoende småbryggeri och i sådana fall producentens årsproduktion. Liksom för övriga uppgifter gäller rätten om det inte av särskild anledning kan antas att den som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. I praktiken bedöms det dock vara mycket sällsynt att någon skulle lida men av att uppgifter om status som oberoende småbryggeri eller årsproduktion röjs. Regeln utgör ett undantag från det absoluta sekretesskydd som normalt gäller för uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts beskattningsdatabasen, se 27 kap. 1 § andra stycket 1 och 27 kap. 7 § 2 offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Som nämnts ovan innebär registreringen inte en prövning av om öl från den aktuella producenten är berättigad till nedsatt alkoholskatt. Att en enskild får ut uppgifter om status som oberoende småbryggeri och årsproduktion innebär således inte ett förhandsbesked i fråga om beskattning. Det är enbart ett sätt för en aktör att få reda på om producenten anser att ölen är berättigad till nedsättning och i så fall med hur mycket.

Eftersom uppgifterna om status som oberoende småbryggeri och årsproduktion innebär sänkt skatt för deras öl har småbryggerier normalt ett starkt intresse av att lämna dessa uppgifter till Skatteverket. Om de själva är skattskyldiga för ölen har uppgifterna en direkt påverkan på den skatt de ska betala och om någon annan är skattskyldig blir det ett

försäljningsargument för ölen att den är berättigad till nedsatt skatt. Om en producent trots detta inte frivilligt inkommer med uppgifterna behöver dock Skatteverket ha möjlighet att hämta in dem. I den mån producenten själv blir skattskyldig för ölen har Skatteverket enligt befintliga regler möjligheter till föreläggande och revision, eftersom uppgifterna då behövs för att kontrollera de uppgifter som producenten lämnat i sin punktskattedeklaration. I fall då någon annan blir skattskyldig eller då inhämtandet av uppgiften inte direkt är kopplat till en skattedeklaration finns dock i dag inte några sådana kontrollmöjligheter. Det föreslås därför att Skatteverket ges möjlighet att förelägga den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri att inkomma med uppgifter huruvida den är ett oberoende småbryggeri och i så fall vilken årsproduktion den har. Det föreslås även att Skatteverket ska få revidera den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri i syfte att kontrollera uppgifterna i en skattedeklaration.

Lagförslag

Förslaget innebär ändringar i 2 kap. 5 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och 41 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244) samt att det införs en ny paragraf, 10 a § i 37 kap. skatteförfarandelagen.

3.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2025. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Skälen för förslaget: Det är angeläget att förslaget träder i kraft så snart som möjligt, för att kunna förbättra förutsättningarna för små producenter av öl. Samtidigt innebär förslaget relativt stora tekniska ändringar i skattesystemet, vilket både de skattskyldiga, Skatteverket och Tullverket behöver anpassa sina rutiner för. Det föreslås därför att ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2025.

Eftersom förslaget medför ändringar i skattesatserna bör de inte ges retroaktiv effekt. Det föreslås därför att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Någon sådan regel bedöms dock inte behövas avseende ändringen i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

4 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i stort i

enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner (se nedan i avsnitt 4.2 för det avsteg som görs avseende effekter på oregistrerad konsumtion).

4.1 Syfte, alternativa lösningar och förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget syftar till att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för små producenter av öl att bedriva sin verksamhet. Till alternativa lösningar hör att införa en annan utformning av den nedsatta alkoholskatten, exempelvis genom att föreslå ett system med endast ett intervall med 50 procent nedsättning för producenter med produktion under en viss volym. Bedömningen är emellertid att den föreslagna utformningen, med fem olika nivåer på nedsättningen av alkoholskatten beroende på produktionsintervall, är en lämplig avvägning mellan å ena sidan behovet av enkla regler och å andra sidan behovet av att minimera tröskeeffekter och snedvridningar av konkurrensen mellan företag.

Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten. Som nämns i avsnitt 2 är beskattningen av alkohol delvis harmoniserad inom EU, bl.a. genom alkoholskattedirektivet. I direktivet finns regler om att medlemsstaterna får välja att tillämpa nedsatta skattesatser på bl.a. öl producerad av små, oberoende producenter.

4.2 Offentligfinansiella effekter

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna med omkring 60 miljoner kronor netto år 2025 (delårseffekt eftersom förslaget föreslås träda i kraft 1 juli 2025). Helårseffekten uppgår därefter till omkring 120 miljoner kronor per år. I tabell 4.1 presenteras de offentligfinansiella effekterna för åren 2025 t.o.m. 2027. Bruttoeffekten avser den direkta effekten på intäkterna från alkoholskatt, medan nettoeffekten även beaktar minskade mervärdesskatteintäkter eftersom punktskatteändringen antas resultera i ett lägre pris.

Till grund för beräkningarna ligger prognos över alkoholskatteintäkter från öl 2025 och en bedömning över hur stor andel som kommer träffas av sänkt skatt. Bedömningen över vilka volymer som kommer att omfattas av sänkt skatt baseras på bland annat, Systembolagets försäljningsstatistik, uppgifter från CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) över storleken på konsumerad öl på restauranger samt bedömningar om storleken på exporten hos mindre svenska producenter och storleken på försäljningen från mindre producenter från andra länder. I beräkningarna antas, till skillnad mot vad som anges i Finansdepartementets beräkningskonventioner, att förslaget inte påverkar den oregistrerade konsumtionen. Detta framför allt då förslaget inte bedöms påverka prisbildningen på marknaden som helhet.

Tabell 4.1 Offentligfinansiella effekter av förslaget om nedsatt alkoholskatt för småproducenter av öl

Miljarder kronor, fasta priser

	Brutto 2025	Netto 2025	Netto 2026	Netto 2027	Varaktig effekt
Offentligfinansiell effekt	-0,05	-0,06	-0,12	-0,12	-0,12

Källa: Finansdepartementet

I vilken grad skattenedsättningen resulterar i ett lägre pris är i grunden en empirisk fråga och prisövervältringen kan också variera mellan producenter och över tid. Om företagen inte sänker sina priser fullt ut kan skatteintäkterna minska mindre än vad som anges i tabellen ovan. Det beror till stor del på att mervärdesskatteintäkterna inte minskar lika mycket vid en mindre sänkning av priserna. Även intäkter från andra skatter, såsom bolagsskatt, skulle kunna påverkas beroende på hur företagen väljer att använda det ökade ekonomiska handlingsutrymme som den sänkta skatten medför.

I tabell 4.2 nedan redovisas förslagna skattesatser för den producerade ölen från en producent inom de olika produktionsintervallen.

Tabell 4.2 Skattesatser för öl inom olika produktionsintervall

Produktionsintervall i liter	Skatte- nedsättning (%)	Skattesats i juli 2025, fördelat utifrån alkoholhalt (kr per volymprocent och liter)
		>2,8
0–500 000	50	1,14
500 001–750 000	40	1,37
750 001–1 000 000	30	1,60
1 000 001–2 000 000	20	1,82
2 000 001–3 000 000	10	2,05
3 000 001-	0	2,28

Källa: Finansdepartementet

4.3 Effekter för företagen

Vilka företag som berörs

Det finns primärt två grupper av företag som berörs. Vad gäller ekonomiska effekter antas att den sänkta alkoholskatten i huvudsak påverkar producenterna av öl även om alkoholskatten kan betalas in till staten av andra skattskyldiga, främst upplagshavare (se avsnitt 2). Vad gäller administrativa effekter kommer både producenter och aktörer som enbart är skattskyldiga, exempelvis upplagshavare, att påverkas.

Förslaget innebär att öl från oberoende producenter, vars årsproduktion understiger en viss volym, får nedsatt alkoholskatt. Den sänkta

alkoholskatten gäller både öl som säljs via Systembolaget och öl som säljs genom andra kanaler, exempelvis från importörer direkt till restauranger. Den sänkta alkoholskatten gäller också både öl från svenska producenter och öl från producenter i andra länder som säljs i Sverige.

I tabell 4.3 nedan beskrivs grovt hur marknaden för svenska producenter av öl ser ut, vars drycker helt eller delvis säljs via Systembolaget. För att närmare bedöma dessa producenters totala omsättning har även uppgifter över export och försäljning på restauranger använts. Utländska producenter, liksom svenska producenter som enbart säljer via andra kanaler än Systembolaget, ingår inte i tabellen. Tabellen visar tydligt att några få stora producenter står för majoriteten av all producerad öl. Det betyder att öl från majoriteten av de svenska ölproducenterna får sänkt alkoholskatt genom förslaget. Däremot är det en relativt liten andel av den konsumerade volymen av öl som får sänkt skatt.

Enligt Systembolagets försäljningsstatistik såldes öl från omkring 400 svenska ölbryggerier år 2023. Några få ölbryggerier står för mer än 90 procent av all svenskproducerad öl medan resterade ölbryggerier står för mindre än 10 procent av den svenskproducerade ölen. Omkring 97 procent av de svenska ölbryggerierna producerar under 500 000 liter öl per år varför deras drycker får sänkt alkoholskatt med 50 procent. Utav dessa ölbryggerier producerar den absoluta majoriteten under 100 000 liter öl per år.

Tabell 4.3 Svensk produktion av öl fördelat på producentens storlek

Produktionsintervall i liter	Skatte-nedsättning	Andel av svenska producenter	Andel av total svenskproducerad volym
0–500 000	50%	97%	3%
500 001–750 000	40%	1%	1%
750 001–1 000 000	30%	0%	0%
1 000 001–2 000 000	20%	1%	1%
2 000 001–3 000 000	10%	0%	1%
3 000 001 -	0%	1%	95%

Källa: Systembolagets försäljningsstatistik 2023 över svenska producenter med justeringar utifrån uppgifter om export och försäljning på restauranger samt egna beräkningar.

Anm. Observera att det inte är en fullständig bild av Sveriges alla producenter av öl då endast de producenter vars öl säljs via Systembolaget redovisas i denna tabell. Om kolumnerna inte summerar beror det på avrundning.

Effekter på administrativa kostnader

De administrativa kostnaderna för de berörda företagen påverkas. Eftersom skattenedsättningen enligt förslaget beror på produktionsvolymen i liter behöver producenter och andra skattskyldiga (se avsnitt 2) följa produktionsvolymen för att kunna betala rätt skatt. Att producenterna behöver rapportera produktionsvolym till Skatteverket bedöms också kunna medföra en viss ökning av de administrativa kostnaderna. Det bedöms inte medföra någon större påverkan på den administrativa bördan för enskilda producenter att behöva uppdatera

skattenivåerna i sina system, men kan komma att påverka skattskyldiga som hanterar flera skattesatser marginellt.

Ekonomiska effekter

Förslagets årliga offentligfinansiella bruttoeffekt på omkring 90 miljoner kronor visar hur mycket alkoholskatten sammantaget minskar för berörda företag. Hur mycket den sänkta skatten ökar det ekonomiska handlingsutrymmet varierar mellan företag.

Sänkt alkoholskatt medför att det ekonomiska handlingsutrymmet för berörda ölbryggerier ökar, vilket i sin tur kan användas till att sänka priser, öka vinstmarginaler eller investera i verksamheten. Följande räkneexempel ger en uppfattning om storleksordningen av minskad alkoholskatt till följd av förslaget i förhållande till årsomsättningen hos ett hypotetiskt ölbryggeri. Sänkt alkoholskatt med 50 procent för ett bryggeri med en årsproduktion på 300 000 liter öl med en genomsnittlig alkoholhalt på 5,5 volymprocent innebär minskad alkoholskatt med knappt 1,9 miljoner kronor årligen ($0,5 \cdot 300\,000 \cdot 2,28 \cdot 5,5$). Ett bryggeri med en årsproduktion på omkring 300 000 liter kan utifrån årsredovisningar bedömas ha en årsomsättning på omkring 20 miljoner kronor. Förslaget innebär således, för detta exempelföretag, att skatten minskar med omkring 9 procent av omsättningen.

Alkoholskatten syftar till att minska konsumtionen av alkohol genom att öka priset. Grundtanken med alkoholskatten är således att den vältras över i priset mot privatkonsumenten. Graden av prisövervältring kan dock i praktiken variera både mellan företag och över tid. I den mån den sänkta alkoholskatten övervältras i lägre pris, kan det medföra ökad efterfrågan och därigenom ökad försäljningsvolym för berörda företag. Det skulle på sikt också kunna medföra att mindre producenter av öl tar marknadsandelar från större producenter. Det bedöms dock inte möjligt att kvantifiera eventuella volymförändringar, bl.a. beroende på att priselasticiteten för lokalt, hantverksmässigt producerad öl är svår att bedöma. I den mån den sänkta alkoholskatten inte övervältras i lägre pris, kan det ökade ekonomiska handlingsutrymmet i stället användas till att utveckla företaget. Sammantaget bedöms förslaget ha en positiv inverkan på berörda företag, men denna inverkan kan se ut på olika sätt beroende på hur företaget väljer att hantera det ökade ekonomiska handlingsutrymmet.

Förslaget kan även stimulera till att fler företag startas, exempelvis genom att fler testar sin affärsidé eller utökar sin hobbyverksamhet till heltid. Det saknas uppgifter för att bedöma hur stor denna positiva effekt på nyföretagandet kan vara. Bedömningen är dock att den samlade effekten på nyföretagandet i ekonomin som helhet är begränsad.

Effekter på konkurrens

Förslaget innebär att de ekonomiska förutsättningarna förbättras för de producenter av öl vars drycker får sänkt alkoholskatt. Ur ett konkurrensperspektiv innebär detta samtidigt en relativ försämring för svenska producenter av öl vars öl inte får sänkt alkoholskatt eller inte får

en lika stor sänkning av alkoholskatten. Denna förändring bör dock ses mot bakgrund av att de producenter vars öl får sänkt alkoholskatt ofta har konkurrensnackdelar i jämförelse med de större producenterna på marknaden, eftersom de större företagen normalt sett har stordriftsfördelar som gör att kostnaden per producerad liter blir lägre ju större volymer som produceras.

Förslaget innebär att skattesänkningen – och därmed även utrymmet för prissänkningar - är olika för olika företag beroende på hur stor sänkning av alkoholskatten ölet får. Om alkoholskattesänkningen övervältras i lägre pris medför det också lägre mervärdesskatt. En sänkt skatt med 50 procent innebär att priset på en burk öl om 33 cl och en alkoholhalt på 5,5 volymprocent minskar med 2,6 kronor ($(2,28 * 0,5) * (5,5 * 0,33 * 1,25)$), vid ett antagande om full övervältring i priset. För ett bryggeri med större produktionsvolym, vars drycker får sänkt skatt med 10 procent, minskar i stället priset med 0,5 kronor ($(2,28 * 0,1) * (5,5 * 0,33 * 1,25)$) på motsvarande burk öl.

Ett annat sätt att belysa hur förslaget påverkar olika stora producenter är att ställa de minskade kostnaderna till följd av den sänkta alkoholskatten i relation till företagets omsättning. Utifrån uppgifter från offentliga årsredovisningar och Systembolagets försäljningsstatistik går det att utläsa att kostnaderna för alkoholskatt för producenter med stora produktionsvolymer generellt är högre i relation till producentens omsättning än kostnaderna för alkoholskatt för mindre producenter i förhållande till deras omsättning. Detta beror mest sannolikt på stordriftsfördelar i form av lägre kostnader per producerad liter vid större produktionsvolymer. Utifrån uppgifter om omsättning hos berörda företag, statistik från Systembolaget över sålda kvantiteter och statistik från CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) går det att göra en grov jämförelse över minskade kostnader för alkoholskatten i relation till omsättning hos producenter av öl inom de olika produktionsintervallen för nedsättningen. Generellt går det att utläsa att minskningen i alkoholskatt i relation till omsättning uppgår till omkring 10 procent för de ölbryggerier vars drycker får en sänkt alkoholskatt med 50 procent för att därefter avta vid större produktionsvolymer till omkring 3 procent för ölbryggerier vars drycker får en nedsättning av alkoholskatten med 10 procent.

Hur påverkas då konkurrensen mellan de ölproducenter vars drycker får sänkt alkoholskatt med 50 procent och de som inte får sänkt alkoholskatt? Marknaden för öl i Sverige karakteriseras av några få mycket stora ölbryggerier som står för den absoluta majoriteten av den producerade ölen och många betydligt mindre som står för en liten del av produktionen. Omkring 90 procent av alla ölbryggerier producerar mindre än 100 000 liter öl per år. Dessa ölbryggerier producerar hantverksmässigt framställd öl som ofta säljs lokalt på restauranger eller hos det lokala Systembolaget. Priset på en öl på 33 cl från sådana mindre ölbryggerier varierar mycket men för några av de ölsorter som säljer mest i kategorin kan priset uppgå till omkring 30 kronor på Systembolaget. Det kan jämföras med några vanliga ölsorter på 33 cl från de större ölbryggerierna där priset kan uppgå till omkring 10–12 kronor.

Den samlade bedömningen är att alkoholskattesänkningen inte nämnvärt snedvrider konkurrensen mellan ölbryggerier vars drycker får

sänkt alkoholskatt med 50 procent och ölbryggerier vars drycker inte får någon nedsättning alls av skatten. Detta framför allt då öl från sådana småproducenter utgör en mycket liten andel av marknaden samtidigt som deras öl även vid full prisövervältring av skattesänkningen är betydligt dyrare än motsvarande lågprisöl.

Det finns några få mindre ölbryggerier som befinner sig i produktionsintervall som innebär att deras drycker får sänkt alkoholskatt med 10–40 procent. Dessa står för omkring 3 procent av den totalt producerade svenska ölen. De har, till skillnad från de allra minsta ölbryggerierna, försäljning över hela landet. De allra största ölbryggerierna, vars drycker inte får sänkt alkoholskatt, producerar även öl som utseendemässigt och till namn påminner om de mindre ölbryggeriernas hantverksmässigt framställda öl. Priset på några sådana ölsorter kan uppgå till omkring 18 kronor på Systembolaget, vilket kan jämföras med öl från de mindre ölbryggerierna som med förslaget får sänkt alkoholskatt med 10–40 procent, där priset kan uppgå till omkring 25 kronor. Inom detta segment på marknaden för öl är det möjligt att de mindre ölbryggerierna, om de låter skattesänkningen vältras över i priset, på ett mer direkt sätt kan konkurrera med de allra största producenterna vars drycker inte får sänkt alkoholskatt. Det saknas dock studier för att kvantifiera denna effekt på konkurrens.

I beräkningskonventionerna antas att en skattesatsförändring för en viss alkoholvara inte ger upphov till någon förändring av annan registrerad alkoholkonsumtion. Bedömning är att även vid detta förslag bör konsumtionen av annan alkohol än öl inte påverkas nämnvärt.

Den sammantagna bedömningen är att eventuella effekter på konkurrensen är små, framför allt då produktionen från berörda producenter utgör en mycket liten del av marknaden.

4.4 Effekter för sysselsättning

Förslaget om sänkt alkoholskatt för öl från små producenter kan på marginalen leda till att något fler företag startas och att befintliga företag växer något. Det kan i sin tur, på marginalen, ge positiva effekter för sysselsättningen i branschen. Det fanns 2023 drygt 400 ölbryggerier utspridda över hela landet med 5 000 heltidsanställda, enligt Sveriges Bryggeriers Bryggerirapport för 2023. De ölbryggerier som har en produktion under 3 000 000 liter per år och vars drycker får sänkt alkoholskatt står grovt räknat för omkring 6 procent av all svenskproducerad öl. Bedömningen är att effekterna på sysselsättningen i branschen är begränsade.

De individer som kan komma att anställas eller starta företag till följd av förslaget bedöms i huvudsak inte ha någon svag koppling till arbetsmarknaden. Förslaget bedöms därför inte ha några effekter på den varaktiga sysselsättningen i ekonomin som helhet.

4.5 Effekter för Skatteverket och allmänna förvaltningsdomstolar

Förslaget innebär att Skatteverket behöver anpassa deklaraionsblanketterna och ta fram ett system för producenterna att rapportera produktionsvolym. Skatteverket behöver också anpassa informationsmaterial och informera producenterna om skyldigheten att lämna uppgifter. Eftersom det införs flera nya skattenivåer kommer det i vissa fall att tillkomma bedömningar vilken skattenivå som är tillämplig. Förändringarna kommer att ingå i den anpassning som årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning och eventuella tillkommande kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Även Tullverket behöver uppdatera information och blanketter för de fall då Tullverket blir beskattningsmyndighet. Kostnaderna för detta bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslaget bedöms inte medföra några ökade kostnader för andra myndigheter. Eftersom förslaget innebär ytterligare ett bedömningsmoment som i vissa fall ska beaktas avseende alkoholbeskattning skulle det kunna innebära en viss ökning i antalet överklagade beslut, och därmed även en viss ökning av antalet mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Det bedöms dock vara en mycket liten andel av målen om alkoholskatt som påverkas, och mål om alkoholskatt är i sig en relativt liten målkategori. Påverkan på den totala mängden mål eller arbetsbelastningen i stort i de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms därför vara ytterst begränsad. Eventuella tillkommande utgifter för domstolarna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

4.6 Effekter för enskilda och för ekonomisk jämställdhet

Hur enskilda påverkas av skattenedsättningen beror på i vilken mån skattenedsättningen påverkar priset. En full övervärling av skattenedsättningen innebär lägre pris för konsumenterna.

Det saknas tillförlitligt underlag när det gäller fördelningen av konsumtionen av öl från småproducenter mellan kvinnor och män. Konsumtionen av alkohol totalt sett skiljer sig dock mellan kvinnor och män. I CAN:s rapport Självrapporterade alkoholvanor i Sverige 2004–2022 framgår att män konsumerade nästan dubbelt så stor volym av alkoholdrycker som kvinnor (84 procent mer) år 2022. Det finns även skillnader i vilken typ av dryck kvinnor och män konsumerar. Av mäns totala konsumtion av olika alkoholdrycker utgjordes drygt hälften (54 procent) av öl. För kvinnor utgjorde i stället konsumtionen av öl omkring 20 procent. Om samma fördelning gäller även vid konsumtion av öl från småproducenter skulle män kunna gynnas i större utsträckning eftersom de generellt konsumerar mer alkoholdrycker och att öl därutöver utgör en större del av mäns konsumtion. Hur stor påverkan blir beror till stor del på i vilken utsträckning priset påverkas.

När det gäller sysselsättningen inom specifikt ölbrygging domineras den av män och ölbrygging står för den största andelen av de

småproducenter som skulle påverkas av förslaget. Utifrån dessa uppgifter antas att förslaget skulle kunna gynna män i större utsträckning än kvinnor.

Enskilda kan också påverkas i de fall de blir skattskyldiga för öl från småproducenter vid import eller införsel. Dessa situationer bedöms dock vara sällsynta.

4.7 Effekter på folkhälsa och oregistrerad införsel

Förslaget bedöms inte nämnvärt påverka totalkonsumtionen av alkohol och därmed inte heller folkhälsan. Bedömningen baseras på att eftersom en mycket liten andel av alla alkoholdrycker i Sverige får sänkt alkoholskatt är också eventuell påverkan på konsumtionen mycket liten. Det kan illustreras på följande vis. Förslaget bedöms minska intäkterna från alkoholskatt med omkring 0,09 miljarder kronor per år (motsvarar den offentligfinansiella bruttoeffekter per helår). De totala intäkterna från alkoholskatt beräknas för 2025 till 18,9 miljarder. Förslaget innebär således att intäkterna från alkoholskatt minskar med ca 5 promille.

Endast omkring 6 procent av den svenska produktionen av öl omfattas av förslaget. Adderas utländska ölbryggeriers försäljning i Sverige blir andelen öl som säljs i Sverige som berörs av förslaget än mindre än 6 procent. Berörda öl bedöms även vid full prisövervältring fortsatt vara betydligt dyrare än motsvarande lågprisöl, varför förslaget inte bör påverka prisbilden på marknaden som helhet i någon större utsträckning. Det är också osäkert i vilken mån som förslaget resulterar i lägre priser. Det är möjligt att berörda företag i stället använder det ökade ekonomiska handlingsutrymmet, som den sänkta alkoholskatten medför, till att exempelvis utveckla sin verksamhet.

Förslaget bedöms inte ha några effekter på vare sig smuggling eller oregistrerad införsel, framför allt p.g.a. att förslaget i mycket begränsad omfattning kan komma att påverka prisbilden på marknaden som helhet. Eventuella prissänkningar sker på en mycket begränsad del av marknaden.

4.8 Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha några nämnvärda effekter för miljö, integration, inflation eller det kommunala självstyret.

5 Författningskommentar

5.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt

1 kap.

13 § Med oberoende småbryggeri avses i denna lag en producent av öl

1. som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av öl,
2. som använder lokaler som är fysiskt skilda från lokaler som används av andra producenter av öl,
3. som inte producerar på licens, och
4. vars årsproduktion av öl inte överstiger 3 000 000 liter per år.

Paragrafen, som är ny, innehåller en definition av oberoende småbryggeri.

I paragrafen anges att med oberoende småbryggeri avses en producent av öl som uppfyller vissa krav. Kraven anges i fyra punkter. Vad som avses med öl definieras i 2 kap. 2 §.

I *första punkten* anges att producenten måste vara juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av öl. För att uppfylla detta ställs krav på ledning och beslutsfattande, aktiekapital och rösträtt. När det gäller ledning och beslutsfattande får inte andra ölproducenter ha en rätt att tillsätta eller avsätta en majoritet av ledning eller styrelse. När det gäller aktiekapital får inte någon annan ölproducent, direkt eller indirekt, äga 50 procent eller mer av aktiekapitalet. Producenten får inte heller på något annat sätt vara ägd av samma person eller bolag som en annan ölproducent. När det gäller rösträtt får inte någon annan ölproducent kontrollera, direkt eller genom överenskommelse med andra, en majoritet av rösterna eller på annat sätt utöva dominerande inflytande. Kraven gäller enbart i förhållande till andra ölproducenter. Ett ölbryggeri kan alltså vara oberoende även om 60 procent av dess aktiekapital ägs av en vinproducent, men inte om 60 procent av aktiekapitalet ägs av en eller flera ölbryggerier.

I *andra punkten* anges att producenten måste använda lokaler som är fysiskt skilda från lokaler som används av andra producenter av öl. De lokaler som avses är de rum och utrymmen där teknisk utrustning för att producera ölen eller tappa upp den i något förvaringskärl förvaras. Det spelar ingen roll om lokalerna ägs eller hyrs. Om två producenter använder samma lokal, men under olika tidsperioder, hindrar inte det att de anses vara oberoende. Om exempelvis en producent använder en lokal under januari – juni och en annan producent använder samma lokal under september – november anses de två producenterna inte vara beroende av varandra. De får dock inte dela lokaler under samma tidsperiod. Kravet gäller enbart i förhållande till andra ölproducenter. Ett ölbryggeri kan exempelvis anses vara oberoende även om det delar lokaler med en ciderproducent.

Enligt *tredje punkten* får producenten inte producera på licens. Det innebär att producenten inte får utnyttja någon form av patent, varumärke eller tillverkningsprocess som ägs av någon annan. Bedömningen sker för varje alkoholsort för sig. Om en producent exempelvis tillverkar både öl och cider, och tillverkar cidern på licens, kan den ändå anses vara en oberoende ölproducent om övriga krav är uppfyllda. Om en producent

producerar en viss öl på licens innebär det dock att all öl undantas från nedsatt skatt, och inte enbart den licensierade ölen. Om ett ölbryggeri exempelvis tillverkar 20 000 liter öl på licens och 80 000 liter öl utan licens undantas hela produktionen om 100 000 liter öl från nedsättning.

I *fjärde punkten* anges att producentens årsproduktion av den aktuella alkoholvaran inte får överstiga 3 000 000 liter. Vad som avses med årsproduktion framgår av 14 §.

Det finns inget krav på att producenten ska vara svensk. Även en utländsk producent kan alltså vara ett oberoende småbryggeri om den uppfyller kraven.

Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 3.4.

14 § Med årsproduktion avses i denna lag den volym som har producerats under kalenderåret före det år då

- 1. skattskyldigheten inträder,*
- 2. det ska bedömas om villkoret i 13 § 4 är uppfyllt, eller*
- 3. det av andra skäl behöver göras en bedömning av årsproduktionen.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en definition av årsproduktion.

Definitionen är uppdelad på tre olika fall då en bedömning av årsproduktion kan behöva göras, vilka anges i tre punkter. Med årsproduktion avses den volym som har producerats under kalenderåret före det år då den händelse som anges i punkten inträffar. Årsproduktionen beräknas separat för varje typ av alkoholvara. Om en producent exempelvis producerar både öl och cider påverkar mängden cider som produceras inte årsproduktion för öl.

Punkt 1 behandlar att skattskyldighet inträder. Om skattskyldigheten inträder under 2025 är det alltså den volym som producerats under 2024 som avses. Punkten blir tillämplig oavsett om det är producenten själv eller någon annan aktör som blir skattskyldig.

Punkt 2 behandlar att det ska bedömas om villkoret i 13 § 4 är uppfyllt. För att en producent av öl ska anses vara ett oberoende småbryggeri krävs bl.a. att producentens årsproduktion av öl inte överstiger 3 000 000 liter per år. En bedömning av om en viss producent är ett oberoende småbryggeri kan behöva göras utan att skattskyldighet har inträtt för dess produkter, och då tillämpas andra punkten. Om en sådan bedömning sker under 2025 utgörs årsproduktionen av den volym som har producerats under 2024.

Punkt 3 behandlar att det av andra skäl behöver göras en bedömning av årsproduktionen. Det kan exempelvis bli aktuellt om skatten för öl från ett oberoende småbryggeri ska beräknas utan att skattskyldigheten har inträtt.

Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

15 § Om två eller flera producenter som var och en uppfyller kraven i 13 § samarbetar med varandra och enbart på grund av detta samarbete inte uppfyller kraven i 13 § 1–3 anses de ändå vara oberoende småbryggerier om deras sammanlagda årsproduktion av öl inte överstiger 3 000 000 liter per år. I så fall ska årsproduktionen för var och en av dem anses uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av öl.

Paragrafen, som är ny, innehåller en specialregel om samarbete mellan två oberoende småbryggerier.

Regeln behandlar situationen då två eller flera producenter som var och en uppfyller kraven i 13 § samarbetar med varandra och enbart på grund av detta samarbete inte uppfyller kraven i 13 § 1–3. Producenterna anses då ändå vara oberoende småbryggerier om deras sammanlagda årsproduktion av öl inte överstiger 3 000 000 liter. Regeln blir exempelvis tillämplig om två småbryggerier är ekonomiskt eller juridiskt beroende av varandra eller delar lokaler eller om ett småbryggeri tillverkar på licens från ett annat småbryggeri. Regeln avser enbart samarbete mellan två eller flera småbryggerier. Ingen utav dem får vara beroende av en ölproducent vars årsproduktion överstiger gränsen om 3 000 000 liter och småbryggeriernas sammanlagda årsproduktion får inte heller överstiga gränsen. Att ett småbryggeri är beroende av en stor producent av någon annan sorts alkoholvara, exempelvis ett litet ölbryggeri som är beroende av en stor vinproducent, hindrar dock inte att regeln blir tillämplig.

När regeln blir tillämplig ska årsproduktionen av öl för var och en av dem anses uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av öl. Om exempelvis två ölbryggerier med årsproduktion på 200 000 liter respektive 400 000 liter samarbetar anses årsproduktionen för båda bryggerierna vara 600 000 liter när skattenedsättningen ska beräknas. I avsnitt 3.4 finns ett mer detaljerat exempel av hur skatten beräknas vid samarbete.

Det är enbart sådana samarbeten som innebär att producenterna anses beroende av varandra som omfattas av regeln. Om exempelvis två oberoende ölbryggerier delar en monter på en mäsса påverkar inte det deras status som oberoende. Specialregeln behöver därför inte tillämpas och deras årsproduktion beräknas för varje producent för sig.

Övervägandena finns i avsnitt 3.4.

2 kap.

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- skatt på öl (2 och 2 a §),
- skatt på vin (3 §),
- skatt på andra jästa drycker (4 §),
- skatt på mellanklassprodukter (5 §),
- skatt på etylalkohol (6 §),
- undantag från skatteplikt för vissa varor (7–9 §§), och
- undantag från skatteplikt i vissa situationer (10–16 §§).

I paragrafen anges kapitlets innehåll.

Genom ett tillägg anges att det finns bestämmelser om skatt på öl även i nya 2 a §.

2 a § För öl som har producerats av ett oberoende småbryggeri tas skatt i stället ut per liter med

- 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 500 000 liter eller mindre,
- 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 500 000 liter, men inte 750 000 liter,
- 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 750 000 liter, men inte 1 000 000 liter,
- 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 1 000 000 liter, men inte 2 000 000 liter, och
- 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 2 000 000 liter, men inte 3 000 000 liter.

Paragrafen, som är ny, innehåller regler om skattenedsättning för öl som har producerats av ett oberoende småbryggeri.

För öl som har producerats av ett oberoende småbryggeri tas skatt, i stället för hela den skatt som anges i 2 §, ut med en procentandel av skatten som varierar beroende på producentens årsproduktion. Vad som avses med oberoende småbryggeri och årsproduktion framgår av 1 kap. 13 respektive 14 §. Nedsättningen gäller oavsett om det är producenten själv eller någon annan aktör som blir skattskyldig för ölen. Bedömningen av om den nedsatta skatten ska tillämpas för en viss öl görs utifrån förhållandena då skattskyldigheten inträder.

Övervägandena finns i avsnitt 3.1 och 3.3.

4 § Skatt på andra jästa drycker tas ut per liter för

– drycker med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 4,5 volymprocent med 10,38 kronor,

– drycker med en alkoholhalt som överstiger 4,5 men inte 7 volymprocent med 15,34 kronor,

– drycker med en alkoholhalt som överstiger 7 men inte 8,5 volymprocent med 21,12 kronor, och

– drycker med en alkoholhalt som överstiger 8,5 men inte 15 volymprocent med 29,58 kronor.

För andra jästa drycker med en alkoholhalt på högst 2,25 volymprocent tas skatt ut med 0 kronor.

Med andra jästa drycker avses varor som hänförs till KN-nr 2206 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 2 *eller 2 a* § och drycker som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 3 §, om

1. alkoholhalten överstiger 1,2 men inte 10 volymprocent, eller

2. alkoholhalten överstiger 10 men inte 15 volymprocent och alkoholhalten uteslutande har uppkommit genom jäsning.

I paragrafen finns bestämmelser om skattebelopp och vad som avses med andra jästa drycker.

Genom en ändring i *tredje stycket* läggs 2 a § till bland de paragrafer som förhindrar att en dryck räknas som en annan jäst dryck. Om en dryck beskattas som öl anses den alltså inte vara en annan jäst dryck, oavsett om skatt tas ut med fullt belopp enligt 2 § eller med nedsatt belopp enligt 2 a §.

Övervägandena finns i avsnitt 3.1.

5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

2 kap.

5 § Från databasen får nedan angivna uppgifter lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Uppgifter får lämnas ut om

1. namn och personnummer,

2. organisationsnummer, namn, företagsnamn och juridisk form samt i fråga om handelsbolag och andra juridiska personer sådana uppgifter om huvudkontor och säte som avses i 67 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244),

3. registrering enligt skatteförfarandelagen samt särskilt registrerings- eller redovisningsnummer,

4. på vilket sätt den preliminära skatten ska betalas för en fysisk person,

5. registrering av skyldighet att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter,

6. slag av näringsverksamhet,

7. beslut om likvidation, förenklad avveckling eller konkurs,

8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi eller lagen (2022:156) om alkoholskatt och i sådana fall från vilken tidpunkt,

9. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt och i sådana fall från vilken tidpunkt,

10. huruvida en distansförsäljare enligt 10 kap. lagen om tobaksskatt har ställt säkerhet för skatten på de varor som sänds från det andra EU-landet, och

11. huruvida en producent av öl är ett oberoende småbryggeri enligt lagen om alkoholskatt och i sådana fall producentens årsproduktion.

I paragrafen finns bestämmelser om enskildas rätt att ta del av uppgifter i beskattningsdatabasen.

Genom ändringen i andra stycket görs ett tillägg i listan över vilka uppgifter som får lämnas ut. Tillägget innebär att uppgifter om huruvida en producent av öl är ett oberoende småbryggeri enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt, och i sådana fall producentens årsproduktion, får lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. I praktiken torde det vara mycket sällsynt att någon skulle lida men av att uppgifter om status som oberoende småbryggeri eller årsproduktion röjs.

Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

5.3 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

37 kap.

10 a § Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt att lämna uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende småbryggeri eller dess årsproduktion.

Paragrafen, som är ny, innehåller regler om föreläggande av oberoende småbryggerier.

Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt att lämna uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende småbryggeri eller dess årsproduktion. Vad som avses med oberoende småbryggeri och årsproduktion framgår av 1 kap. 13 respektive 14 § lagen om alkoholskatt. Möjligheten till föreläggande gäller oberoende av om producenten är

skattskyldig eller inte och kompletteras av bestämmelser om vitesföreläggande i 44 kap.

Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

41 kap.

3 § Revision får göras hos

1. den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078),
2. någon annan juridisk person än ett dödsbo,
3. den som har anmält sig för registrering,
4. den som har ansökt om eller är godkänd för F-skatt,
5. sådant ombud för en beskattningsbar person som inte är etablerad i Sverige och som avses i 6 kap. 2 §,
6. den som har ansökt om godkännande som upplagshavare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen (2022:156) om alkoholskatt,
7. den som har ansökt om godkännande som registrerad varumottagare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,
8. den som har ansökt om godkännande som skattebefriad förbrukare enligt lagen om skatt på energi eller lagen om alkoholskatt,
9. den som har ansökt om godkännande som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,
10. den som har ansökt om godkännande som lagerhållare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter eller lagen om tobaksskatt,
11. den som har ansökt om godkännande som registrerad mottagare eller registrerad EU-handlare enligt lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik,
12. den som har ansökt om godkännande som registrerad distansförsäljare av tuggtobak och övrig tobak enligt lagen om tobaksskatt,
13. den som har ansökt om godkännande för särskild hantering av proviantering till havs enligt 8 kap. 4 § lagen om skatt på energi,
14. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig plattformoperatör enligt 2 kap. 2 eller 3 § lagen (2022:1681) om plattformsoveratorers inhämtande av vissa uppgifter på skatteområdet och hos den som åtagit sig att genomföra de åtgärder för kundkännedom som anges i 6 kap. samma lag för en rapporteringsskyldig plattformsoverators räkning, och
15. den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt.

I paragrafen anges hos vem revision får göras.

Genom en ny *punkt 15* införs en möjlighet att göra revision hos den som är eller kan antas vara ett oberoende småbryggeri enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt. Regeln blir aktuell då någon annan än bryggeriet är skattskyldig, exempelvis om en partihandlare blir skattskyldig för öl från bryggeriet och anger att den är berättigad till nedsatt skatt. Vad som avses med oberoende småbryggeri framgår av 1 kap. 13 § lagen om alkoholskatt. För vilka syften Skatteverket får besluta om revision regleras i 2 §.

Övervägandena finns i avsnitt 3.5.